

Pennod 208 – Archwilio Cyngorau Cymunedol a Thref

Beth Smith (Archwilio Cymru)

Croeso i bodlediad y Gyfnewidfa. Beth Smith ydw i ac yn rhan o'r tîm Cyfnewidfa Arfer Da yma yn Archwilio Cymru. Y bennod hon yw'r bennod olaf yn ein cyfres o bodlediadau gyda chynghorau cymunedol a thref yng Nghymru.

Heddiw, mae fy nghydweithiwr Siôn Owen yn sgwrsio â Deryck Evans, Rheolwr Archwilio yma yn Archwilio Cymru, am rôl Archwilio Cymru a'r hyn yr ydym yn ei archwilio mewn cyngorau cymunedol a thref, sut y gall cyngorau cymunedol a thref weithio gydag archwilyr a rhai o'r negeseuon allweddol ar gyfer y sector.

Siôn Owen (Archwilio Cymru)

Felly rydw i yma yn ein swyddfeydd, swyddfeydd Archwilio Cymru yng Nghaerdydd, gyda Deryck Evans, sy'n Rheolwr Archwilio ar gyfer ein hadran Archwilio Ariannol ac sy'n arwain y timau archwilio sy'n archwilio'r holl gynghorau cymunedol a thref.

Croeso Deryck.

Deryck Evans (Rheolwr Archwilio, Archwilio Cymru)

Diolch Siôn.

Siôn Owen

Mae yna dipyn o gynghorau cymunedol a thref yng Nghymru, 'does?

Deryck Evans

Mae yna mewn gwirionedd. Yn ein cyfundrefn sicrwydd cyfyngedig, rydym yn archwilio cyfanswm o 735 o gyrff. Mae hynny'n cynnwys cwpl o fyrddau claddu, ond mae'r cynghorau eu hunain yn bennaf. Ac yna mae gennym hefyd Gyngor Gwledig Llanelli ar ben hynny, sy'n disgyn y tu allan i'n trefniadau sicrwydd cyfyngedig.

Siôn Owen

Ac, ie, felly tua 735, o gyrff unigol sydd angen eu harchwilio. Ac rwy'n deall eu bod ar gylch tair blynedd o archwiliadau.

Deryck Evans

Ydy, felly mae'n ddarn mawr o waith i ni. Gyda'i gilydd, mae'n brosiect archwilio eithaf mawr. Maen nhw ar gylch tair blynedd. Rydyn ni'n gwneud dwy flynedd o'r hyn rydyn ni'n ei alw'n archwiliadau sylfaenol, sy'n cyffwrdd yn ysgafn iawn. Rydyn ni'n dibynnu'n fawr ar y cynghorau i dynnu pethau at ei gilydd yn gyflawn ac yn gywir i ni.

Ac yna yn y drydedd flwyddyn byddwn yn ymgymryd â'r hyn rydyn ni'n ei alw'n archwiliad llawn, a dyna lle rydyn ni'n edrych mwy i'r manylion. Rydyn ni'n edrych ar drafodion, rydyn ni'n edrych ar dystiolaeth o gydymffurfio â rheoliadau ariannol a gofynion deddfwriaethol hefyd, er enghraifft. Cymaint mwy o ddyfnder.

Siôn Owen

Ac mae'r gofynion pan fyddwn ni'n gwneud archwiliad i gyd yr un fath i'r corff, waeth beth yw maint y cyngor, 'tydyn?

Deryck Evans

Ydy, mae'r gofynion yr un fath ar gyfer pob cyngor, mae'r gofynion deddfwriaethol yr un peth. Mae'n rhaid iddyn nhw i gyd gynhyrchu eu cyfrifon. Mae'n rhaid i ni roi barn ar y cyfrifon bob blwyddyn.

Nid oes gennym ddewis pan mae'n dod i hynny. Mae gofynion cyfrifo ychydig yn wahanol ar gyfer cynghorau llai, ond rydym yn darparu hynny o fewn cwrpas ein harchwiliad. Rydym yn ceisio gwneud yn siŵr ein bod mor gymesur ag y gallwn ac rydym yn ystyried maint cymharol cynghorau wrth asesu beth sy'n rhesymol i gyngor ei ddarparu. Felly ar gyfer gosod cyllideb, er enghraifft, byddem yn disgwyl mwy o fanylion gan gyngor mwy na chyngor llai.

Siôn Owen

Ie, oherwydd mae yna dipyn o amrywiaeth yng nghyllideb cynghorau gwahanol faint, 'does?

Deryck Evans

Oes, bydd y cynghorau lleiaf yn gwario efallai cwpl o filoedd o bunnoedd y flwyddyn.

Gall y rhai mwyaf o fewn ein cyfundrefn wario bron i ddwy filiwn y flwyddyn. Felly bwystfilod gwahanol iawn, iawn o ran maint y gweithgareddau maen nhw'n eu cymryd, y gwasanaethau maen nhw'n eu darparu a'r lefelau staffio.

Felly mae'r cyfrifoldebau statudol yr un fath ar gyfer y cyngor £2,000 ag ar gyfer y cyngor £2 miliwn. Ond mae'n amlwg bod mwy o staff efallai i'r rhai mwy sy'n gallu eu helpu.

Siôn Owen

Ac un o'r negeseuon rydyn ni wedi bod yn ceisio ei wneud gyda'r gyfres hon o bodlediadau yw ei fod yn bwysig, waeth beth yw eich maint, eich bod chi'n gwneud yr hyn y gallwch chi i'ch cymuned, math o beth.

Deryck Evans

Ydw, rwy'n credu bod hynny'n bwysig. Felly ie, mae'n bwysig i'r cynghorwyr ymgynghori â'u cymunedau i ddarganfod beth yw blaenoriaethau'r gymuned. Rydych chi'n gwybod, fel grŵp o gynghorwyr, efallai bod gennych rai syniadau ynglŷn â'r hyn y mae'r gymuned ei eisiau, ond mewn gwirionedd, efallai y bydd y gymuned eisiau rhywbeth ychydig yn wahanol. Efallai y byddant eisiau i chi wario mwy ar ddarparu gwasanaethau penodol. Efallai y byddant yn dweud wrthyh nad oes angen y pethau hynny arnom o gwbl.

Mae'n bwysig bod y cyngor yn cael y syniad hwnnw oherwydd dylai'r ddealltwriaeth honno yrru popeth y mae'r cyngor yn ei wneud. Bydd yn gyrru'r hyn y mae'n bwriadu ei wneud o ran gwasanaethau. Bydd hynny yn ei dro yn gyrru ei gyllidebau a bydd

hynny yn ei dro yn gyrru ei praesept, a dyna lle mae'r dreth gyngor yn effeithio ar drigolion y cyngor.

Siôn Owen

Ie, a dwi'n meddwl ei fod yn awgrym synhwyrol i unrhyw un i wirio eich bod chi'n gwneud y peth iawn bob hyn a hyn.

Ac fel y cyffyrddwyd arno nawr, mae rolau cyngorau tref cymuned yn newid gan eu bod eisiau gwneud mwy a phobl yn gofyn iddyn nhw wneud mwy?

Deryck Evans

Ydy, mae llawer o'r newidiadau yn rhai cyngorau rhagweithiol iawn ledled Cymru sy'n edrych i wneud pethau sy'n bwysig i'r cymunedau. Maen nhw wedi gweld angen darparu gwasanaethau amrywiol, boed hynny'n fwy o gyfleusterau hamdden, lle mae rhai cyngorau yn rhoi offer parc newydd ar gyfer sglefrfyddio, pethau felly, oherwydd mae galw amdano yn yr ardal leol. Mae'n rhywbeth i gadw'r plant yn brysur ac allan o drafferth, fel petai, ac mae galw amdano.

Mewn achosion eraill, maen nhw'n ymgymryd â swyddogaethau lle mae'r Awdurdod Unedol wedi penderfynu cau neuadd gymunedol, ac mae'r cyngor wedi cymryd hynny drosodd i gadw'r gwasanaeth hwnnw a'r swyddogaeth honno o fewn y gymuned. Rwy'n credu, mae cyngorau yn tyfu yn gyffredinol ac mae cyfleoedd i gyngorau cymuned ledled Cymru nodi pethau nad ydynt yn eu cymunedau a fyddai'n fuddiol i'r gymuned ac y mae'r gymuned eisiau bod yn eu lle.

Felly rwy'n credu ei bod yn amser gwyh ar hyn o bryd i ddechrau meddwl am y math yna o syniadau a beth ellir ei wneud i gefnogi'r gymuned ei hun.

Rydw i wedi gweld amryw o bethau dros y blynyddoedd diwethaf o gynlluniau newydd yn cael eu cyflwyno, yn enwedig gyda'r pŵer cyffredinol o gymhwysedd, wrth i fwy o gyngorau gymryd hynny. Rydyn ni wedi gweld rhai arferion arloesol yn dod i fyny. O gynllun bws cymunedol. Rydyn ni wedi gweld ein bod ni'n codi yn un o drefi y dyffryn. Mae'r llwybrau bysiau'n mynd trwy waelod y dyffryn, nid ydynt yn mynd ar draws y dyffryn ac mae'r cyngor lleol wedi nodi bod angen gyda'r boblogaeth oedrannus yn yr ardal i allu cael rhywun i lawr o'r bryn i lawr i'r dref a chadw pobl yno yn y dref i gadw'r dref yn fyw.

Siôn Owen

Ie, ac mae rhai o drefi y Cymoedd ar llethrau serth. Mae wedi dod drwedd yn gryf iawn yn y sgysiau eraill rydw i wedi'u cael wrth wneud y podlediadau hyn, pa mor ymrwymedig mae'r cyngorau cymunedol a thref i'w eu cymunedau a faint maen nhw eisiau gwneud y gorau i'w cymunedau.

Ond mae yna bethau i feddwl amdanynt os a phan fyddant yn penderfynu bod angen i chi wneud mwy. Pethau fel, oes gennych chi'r wybodaeth gywir? Ac yn y blaen.

Deryck Evans

Rwy'n credu bod y math yma o bethau yn hanfodol i feddwl amdanynt. Yn ôl eu natur, gall y cyngorau cymuned fod yn eithaf bach. Mae angen i chi gynllunio ar

gyfer y gweithgareddau newydd hyn. Mae angen i chi ddeall beth fydd yr effaith. Ac rydych chi'n deall a oes gan y cyngor ei hun yr arbenigedd yn fewnol i wneud y pethau hyn.

Yr hyn rydyn ni'n ei ddarganfod yw pan fydd pethau'n mynd o'i le, mae'n aml oherwydd nad yw'r cyngor wedi cael yr arbenigedd. Mae'r ysbryd yn barod, ond mae'r cnawd yn wan, fel petai. Ac mae'n gwneud yn siŵr bod gennych yr arbenigedd cywir, mae gennych yr adnoddau cywir, boed hynny'n adnoddau o ran amser, arbenigedd, ac arian hefyd. ac nid arian yn unig yw'r unig beth y mae gennym ddiddordeb ynddo fel archwilyr.

Rwy'n credu ei fod yn bwysig eich bod chi'n gwneud y cynllunio hwnnw ymlaen llaw i wneud yn siŵr eich bod chi'n gallu ac yn deall beth sy'n digwydd. Ac efallai un maes lle gall pethau fod, gall y sector ddatblygu, yw trwy edrych i wneud pethau mewn partneriaeth â chymunedau lleol eraill.

Lle gallai hyn leddfu'r baich ar unigolion. Mae rôl Clerk yn bwysig iawn, ond yn arbennig ar y cynghorau llai, does dim llawer o amser ar gael. Ac os gallwch chi ddod ynghyd â chynghorau eraill a darparu gwasanaethau ar y cyd, gallai hynny fod yn ffordd o ledaenu'r baich ychydig a fydd yn helpu'r holl gynghorau a'r cymunedau eu hunain.

Sion Owen

Ie, oherwydd rwyf wedi gweld cwpl o enghreifftiau o ble mae'r cyngor cymuned neu'r cyngor tref yn manteisio ar eu pŵer cynnull. Ac mae'n hyfryd gweld y bartneriaeth honno yn gweithio yn dwyn ffrwyth.

Deryck Evans

Bydd yn bwysig gyda'r partneriaethau hynny i wneud yn siŵr bod yr holl Gynghorau yn deall beth yw'r trefniadau ar gyfer y bartneriaeth, beth maen nhw'n cytuno iddo, yn enwedig os gall gwasanaethau gael eu darparu gan gyngor arweiniol.

Mae angen i'r cynghorau eraill ddeall pa swyddogaethau sydd ganddyn nhw a pha gyfrifoldebau sydd ganddynt, nid yn unig tuag at y gost ohono, ond hefyd o ran pethau fel staffio, rheoli staff, a gall hynny fod yn broblem os nad yw pethau'n cael eu gosod yn iawn o'r cychwyn cyntaf.

Rydym wedi gweld cwpl o faterion lle mae diffyg eglurder ynghylch rolau staff wedi arwain at rai problemau rhwng cynghorau.

Sion Owen

Ie, mae'n cael y popeth yn ei le, gwneud yn siŵr bod pawb yn gwybod beth sy'n digwydd a'u bod nhw i gyd yn mynd i mewn i hyn, beth bynnag yw gwaith newydd gyda llygaid agored, deall y rhwymedigaethau.

Ac mae hynny yn y diwedd, mae'n ymwneud â pherthnasoedd, 'tydi? A gall fod yn broblem pan fyddwn ni'n dod i gynghorau cymunedol a thref?

Deryck Evans

Gall. Rydyn ni'n delio â llawer o ohebiaeth o'r sector. Gohebiaeth sy'n dod gan aelodau o'r cyhoedd sy'n poeni am bethau sy'n digwydd yn y cyngor. Rydyn ni'n cael gohebiaeth gan gynghorwyr sy'n ymwneud â'r hyn sy'n digwydd yn y cyngor. Rydyn ni'n cael gohebiaeth gan y clerod sy'n codi pryderon am sut mae pethau'n gweithio yn eu cynghorau.

Mae'n debyg mai datblygu perthynas dda yw'r peth mwyaf sylfaenol y mae angen i gynghorau cymuned ei wneud yn iawn. Pan nad yw cynghorau yn gweithio'n effeithiol gyda'i gilydd, lle mae gennych gadeirydd sydd efallai ddim yn gweithio'n agos gyda'r clerc, ac mae ffrithiant efallai rhwng aelodau a'r cadeirydd, neu un grŵp o aelodau a grŵp arall o aelodau. Mae pethau'n mynd yn flêr iawn, yn gyflym iawn ac rydych chi'n cyrraedd sefyllfa lle nad yw'r Cyngor yn gallu gwneud unrhyw fusnes, ni all wneud pethau oherwydd faint o anghytuno a ffraeo sy'n mynd ymlaen.

Ni fyddaf yn eich diflasu gyda'r manylion, ond rydw i wedi eistedd mewn nifer o gyfarfodydd y Cyngor ac rydw i wedi gweld sawl tro lle mae'n eithaf amlwg nad yw'r problemau mwyaf sy'n wynebu'r Cyngor yn ariannol.

Nid adnoddau, dynol neu fel arall ydyn nhw. Cysylltiadau o fewn y Cyngor sydd wedi bod yn rhwystyr mwyaf i'r Cyngor wneud cynnydd.

Yn anffodus, mae'n golygu ein bod ni'n gwybod ein bod wedi gorfod camu i mewn ac ar adegau ac rydyn ni wedi cyhoeddi adroddiadau er budd y cyhoedd a llawer o'r amser sydd wedi dod o berthynas wael o fewn y cyngor ei hun. Ac mae'n bwysig hefyd cynnal perthynas ag aelodau o'r cyhoedd. Os oes gennych rywun sydd â diddordeb yn yr hyn y mae'r cyngor yn ei wneud, ceisiwch eu croesawu. Peidiwch â thynnu'r wagenni i mewn a'u cylchdroi, cael y ddeialog a'r sgwrs agored.

Nid ydych byth yn mynd i fodloni pawb trwy'r amser, ond rydym yn gweld bod rhywfaint o sgwrs agored ac esboniad priodol yn aml yn ddigon i chi wybod lleddfu unrhyw ofnau y gall unigolion gael am yr hyn sy'n digwydd.

Sion Owen

Ie, oherwydd nid yw'n ymwneud â chael gwared ar her a cheisio cael pawb i weithio mewn cytgorff perffaith. Cael pobl i allu gweithio gyda'i gilydd ac i ddatrys gwrthdaro mewn ffordd iach sy'n bwysig, ynte?

Ac ar y nodyn hwnnw, tra bod gennych y microffon, oes gennych chi unrhyw negeseuon i'r cyrff hynny rydyn ni'n gofalu amdanynt?

Deryck Evans

Ocê. Ie, ychydig o bethau, fel bob amser.

Rydym ond ar ddechrau'r broses ar gyfer 2026. Rydym mewn sefyllfa wahanol eleni i'r un yr ydym wedi bod ynddo dros y blynnyddoedd diwethaf. Mae COVID wedi effeithio arnom ni yn Archwilio Cymru ac yn enwedig y sector cynghorau cymuned. Dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf lle gwnaethom etifeddu ôl-groniad mawr o waith o ddiwedd ein contractau gyda'n cyflenwyr archwilio blaenorol.

Rydyn ni wedi rhoi llawer o adnoddau i mewn dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf i glirio'r ôl-groniad hwnnw o waith ac rydyn ni bron wedi gwneud hynny. Mae yna ychydig o gynghorau sy'n dal i fod ar ôl o'r blynyddoedd diwethaf sy'n gofyn am ychydig mwy o fewnbwn archwilio ychwanegol ac sy'n gofyn am ychydig mwy o feddwl cyn i ni gau'r archwiliadau.

Rydyn ni mewn sefyllfa llawer gwell yn 2026 i fod ar y blaen. Felly, cwpl o'r pethau mwyaf y gall cynghorwyr eu gwneud i'n helpu ni, yn gyntaf oll, cyflwyno yn amserol. Rwy'n gwerthfawrogi fy mod newydd ddweud eich bod chi'n gwybod ein bod wedi bod yn hwyr dros y blynyddoedd diwethaf, ond mae cyflwyno cyfrifon yn amserol yn ein helpu ni.

Eleni, gyda'n harchwiliadau sylfaenol, rydym yn disgwyl bod wedi derbyn tua 470, 480 o archwiliadau erbyn y 7fed o Orffennaf. Rydyn ni ar tua 300 o'r archwiliadau sylfaenol yn. Felly rydyn ni'n rhywfaint o ffordd i fwrdd o ble y byddem am fod o ran derbyn.

Heddiw, nid yw'n sefyllfa anobeithiol oherwydd y ffordd y mae ein hadnoddau archwilio yn cael eu rhoi ar waith. Ond o fewn y dyddiau nesaf, bydd yn dechrau achosi ychydig o broblemau i ni wrth i ni fynd drwyddo, nhw wrth i ni fynd trwy'r archwiliadau.

Felly mae prydlondeb yn un mater mawr. Mae ein harchwiliadau llawn i fod ar ddiwedd wythnos gyntaf mis Awst. Felly rwy'n gobeithio gweld cyfradd gyflwyno dda gan y rheini.

Un o effeithiau cael cyngor yn hwyr ar y broses archwilio ei hun yw, oherwydd ein rhaglen waith gyffredinol yn Archwilio Cymru, bod ein hadnoddau archwilio yn cael eu dyrannu ar gyfer cyfnodau amser penodol.

Felly, pan fydd nifer fawr o archwiliadau yn hwyr yn cael eu cyflwyno, mae'n achosi problemau i ni oherwydd bod ein harchwilwyr wedyn yn gorfod symud ymlaen i waith arall ar gyffwrdd archwilio eraill.

Felly mae hyn yn effeithio arnom ac yn cael effaith eithaf mawr arnom os yw pethau'n hwyr. Mae'n golygu ei bod hi'n anodd iawn wedyn cael yr adnoddau yn ôl i'r tîm i gwblhau'r gwaith archwilio. Felly dyna pam mae wastad mor bwysig i ni dderbyn y cyfrifon yn amserol.

Sion Owen

Ie, ac mae'n osgoi cael proses hir hefyd ynte? Mae pawb yn elwa o hynny yn cael ei wneud yn gyflym ac yn iawn.

Deryck Evans

Y mater arall sydd gennym, rydym yn aml yn ei ddarganfod, yw cyflwyniadau anghyflawn hefyd. Rydym yn anfon rhestr o ofynion archwilio gyda'n hysbysiad archwilio bob blwyddyn ac yn aml nid ydym yn cael yr holl wybodaeth rydyn ni wedi gofyn amdano.

Rydyn ni'n ceisio cymryd llinell galed arno ac os nad ydym yn derbyn gwybodaeth, byddwn yn cymryd yn ganiataol nad yw'n bodoli. Ond rydyn ni'n mynd yn ôl at gynghorau cymaint ag y gallwn.

Y broblem sydd gennym yw nad yw rhwng 150 a 200 o gynghorau bob blwyddyn yn rhoi'r wybodaeth rydyn ni'n gofyn amdano. Felly mae'n rhoi baich mawr ar ein hadnoddau i fynd yn ôl at gynghorau a gofyn iddyn nhw am bethau yr ydym eisoes wedi gofyn iddyn nhw eu darparu i ni yn y lle cyntaf.

Felly ple fawr i bob cynghorydd fyddai, wyddoch chi, pan fyddwch chi'n derbyn cais gan yr archwilydd, ateb yn llawn cyn gynted ag y gallwch. Ac eto, cydnabod i ni fod yn hwyr dros y blynyddoedd diwethaf, ond gobeithio y byddwn ar y droed flaen nawr.

Felly byddai hynny'n un o'r ddau beth mawr, mae'n debyg, yr hoffem eu gweld.

A'r peth arall wedyn, wrth edrych ymlaen, rwy'n credu ei bod yn werth sôn am gwpl o bethau sy'n dod dros y gorwel.

Yn gyntaf, y flwyddyn nesaf, 2027, bydd nifer fawr o gynghorau newydd lle mae adolygiadau cymunedol wedi'u cynnal. Bydd angen i'r cynghorau presennol baratoi cyfrifon. Bydd angen i'r cynghorau newydd gyflwyno'r cyfrifon hynny i ni i'w harchwilio.

Felly ple mawr gennym ni. Wrth i chi gynllunio ar gyfer y cynghorau newydd, allwch chi wneud trefniadau ar gyfer cwblhau cyfrifon yr hen gyngor hyd at ddiwedd mis Mawrth 2027 neu fis Mai 2027 pe bai Llywodraeth Cymru yn gwthio trwy rai rheoliadau i wneud diwygiad dros dro i'r rheoliadau Archwilio Cyfrifon.

Ond ie mae angen i ni baratoi'r cyfrifon hynny. O dan drefniadau newid y llywodraeth, mae'r cynghorau newydd yn etifeddu cyfrifoldebau'r hen gynghorau, gan gynnwys y cyfrifoldeb i baratoi'r cyfrifon. Felly, fel rhan o'ch gwaith cynllunio, a allwch chi wneud yn siŵr bod y broses gyfrifon wedi'i hadeiladu yn eich meddyliau?

Rwy'n credu bod y peth arall hefyd yn werth ei grybwyll hefyd. Yn amlwg, archwilio yw'r peth pwysicaf i gynghorau. Dywedais hynny gyda gŵen ar fy wyneb.

Ac mae'n rhywbeth y mae cynghorau yn mwynhau gorfod mynd drwyddo bob blwyddyn.

Ond rydym yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru yn edrych ar y trefniadau archwilio. Mae'r trefniadau eu hunain yn cael eu gyrru gan y ddeddfwriaeth ac mae'n rhaid i ni weithio o fewn y ddeddfwriaeth i sicrhau bod yr Archwilydd Cyffredinol yn cyflawni ei gyfrifoldebau bob blwyddyn.

Ein barn ni ar hyn o bryd yw ein bod wedi mynd cyn belled ag y gallwn fynd o fewn y fframwaith deddfwriaethol presennol. Ac felly bydd angen i unrhyw newidiadau sylweddol i'r drefn archwilio gael rhai newidiadau deddfwriaethol hefyd.

Felly rydyn ni'n gweithio gyda Llywodraeth Cymru i nodi pa newidiadau y gellid eu gwneud i'r ddeddfwriaeth ac os yw'r newidiadau hynny'n cael eu gwneud, pa effaith y gallai hynny gael ar y trefniadau archwilio.

Ond dwi'n meddwl ei bod hi'n bwysig pwysleisio bod yr hyn rydyn ni'n ei wneud yn cydymffurfio â'r gyfraith. Allwn ni ddim newid y gyfraith, mae'n rhaid i Lywodraeth Cymru wneud hynny, ond rydyn ni'n gweithio gyda nhw i weld pa opsiynau sydd ar gael. Byddwn ni'n mynd yn ôl i'r sector, ein bod ni ein hunain a Llywodraeth Cymru, byddwn yn dychwelyd i'r sector yn ddiweddarach eleni neu ddechrau'r flwyddyn nesaf, gobeithio.

Siôn Owen

Ac mae hynny mewn cydnabyddiaeth o fod cael union yr un cyfrifoldebau ar gyfer pob cyngor cymunedol a thref yn gallu bod yn feichus.

Deryck Evans

Ie mewn gwirionedd, ie.

Ar hyn o bryd mae'r ddeddfwriaeth yn eu trin i gyd yr un fath. Felly, fel y dywedais, i'r cyrff llai, os oes newidiadau, bydd angen newid i'r fframwaith deddfwriaethol hwnnw.

Siôn Owen

Ac ar y nodyn hwnnw o wneud pethau'n iawn, diolch yn fawr iawn am eich amser, Deryck.

Deryck Evans

Mae croeso i chi, Siôn.

Beth Smith

Gobeithio eich bod wedi mwynhau dysgu mwy am rôl cyngorau cymunedol a thref a sut maen nhw'n cyfrannu at ein cymunedau ledled Cymru. Hoffwn ddiolch unwaith eto i bawb sy'n cyfrannu at y sgysiau hyn.

Diolch yn fawr.

Rhian Jones (Archwilio Cymru)

Diolch am diwnio i mewn i'r bennod hon o bodlediad y Gyfnewidfa. Os gwnaethoch chi ei fwynhau, yna pwyswch tanysgrifio trwy'ch darparwr podlediad i ddal penodau yn y dyfodol.

Byddai adolygiad cyflym a'i rannu gyda'ch ffrindiau neu gydweithwyr yn golygu llawer i ni. Am ragor o wybodaeth, edrychwch ar nodiadau'r sioe. Fe welwch yr holl ddolenni perthnasol a manylion cyswllt yno. Gallwch hefyd ymweld â'n gwefan yn archwilio.cymru.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau neu feddyliau, byddem wrth ein bodd yn clywed gennych.